

persbericht 5 oktober 2022

AGENDA'S MINISTERS IETS MEER OPENBAAR, MAAR NOG STEEDS ONVOLDOENDE

- ***Ondanks verbeteringen in de openbare ministeragenda's is lobby nog onvoldoende transparant***
- ***64% van de afspraken vermeldt onderwerp en contactinformatie: een duidelijke verbetering, maar veel onderwerpen zijn nietszeggend***
- ***Bij slechts 43% van de afspraken wordt de gesprekspartner genoemd***
- ***Grote verschillen tussen ministeries: Buitenlandse Zaken als slechtste, Defensie als beste***
- ***Geen enkel ministerie komt volledig toezegging na dat met terugwerkende kracht agenda's worden bijgewerkt***

Het kabinet heeft onder druk van Kamer en maatschappij werk gemaakt van het beter bijhouden van de openbare agenda's van de bewindspersonen. Dit is belangrijk om inzicht te krijgen in wie bij de politieke top lobbyt. Desondanks zijn de agenda's nog verre van compleet. Dit blijkt uit onderzoek van Open State Foundation. In het constituerende beraad van Rutte IV is afgesproken dat bewindspersonen in principe alle afspraken met externe partijen (fysiek, telefonisch en online) publiceren, en daarbij onderwerp van gesprek en laagdrempelig contact voor meer informatie aangeven. Hoewel onderwerp en contactgegevens nu veel vaker worden gepubliceerd (een stijging van 14% naar 64%), wordt de gesprekspartner meestal niet genoemd (in slechts 43% wel) en vinden veel afspraken helemaal de weg naar de openbare agenda's niet.

“Staatssecretaris Vijlbrief vermeldt als onderwerp bij zijn externe gesprekken uitsluitend ‘bijpraat/kennismaking’. Minister Van der Wal openbaart een afspraak met ‘bedrijven’. Op deze manier voldoen ze misschien formeel aan de richtlijn, maar zo bevordert je transparantie en vertrouwen niet.” - Open State Foundation

Kamer probeert grip te krijgen op openbare agenda's bewindspersonen

Lobbyen is in Nederland een schimmige bezigheid. Contacten tussen politici en externe partijen zijn belangrijk en nuttig, maar gebrek aan zicht op wie waar voor welk belang lobbyt, verlaagt het vertrouwen in de politieke besluitvorming. Nederland heeft als één van de weinige OESO-landen geen lobbyregister en ons land is al diverse malen op de vingers getikt door GRECO, het anti-corruptie-orgaan van de Raad van Europa.

Sinds de initiatiefnota ‘Lobby in daglicht: luisteren en laten zien’ van de Tweede Kamerleden Bouwmeester en Oosenbrug uit 2017 moeten bewindspersonen hun externe afspraken in openbare agenda's bijhouden. Nadat uit onderzoek van Open State Foundation in 2021 bleek dat dit onvoldoende gebeurt, nam de Tweede Kamer de motie Sneller en Bromet aan waarin de regering werd opgeroepen “de publieke agenda's van de bewindspersonen systematischer bij te houden door, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dit niet te doen, alle externe afspraken in de agenda's op te nemen en hierbij ten minste het onderwerp van de afspraak te vermelden, de afspraken eenvoudig per categorie te ordenen en deze agenda's zo veel mogelijk realtime bij te houden.”

Deze punten werden opgenomen in een interne richtlijn die werd besproken in het constituerend beraad van Rutte IV. Om onduidelijke reden sneuvelde het idee om de agenda's realtime bij te houden. Deze worden nu achteraf per week bijgewerkt. De Kamer is hierover niet geïnformeerd.

Nadat vervolgonderzoek van Open State Foundation (van aantreden Kabinet tot 25 februari 2022) uitwees dat in slechts 14% van de geopenbaarde afspraken zowel onderwerp als contactpersoon waren aangegeven, stelde Kamerleden Sneller en Bromet vragen aan alle bewindspersonen. Deze beloofden daarop allemaal hun openbare agenda's goed te zullen bijhouden en bovendien "de openbare agenda met terugwerkende kracht bijwerken tot aan het moment van mijn aantreden."

Dit voorjaar kwamen ook de Kamerleden Dassen en Omtzigt met een initiatiefnota om lobbytransparantie te vergroten, nadat de Kamer eerder al een motie van Dassen voor de instelling van een lobbyregister had aangenomen. De initiatiefnota is nu onderwerp van Kameroverleg.

Resultaten huidig onderzoek

In de periode van 25 februari tot 28 september 2022 hebben bewindspersonen in totaal 2.148 gesprekken geregistreerd. Hiervan kunnen 764 worden gedefinieerd als externe gesprekken (met vertegenwoordigers van buiten de overheid).

Voldoen de openbare agenda's?

64% van de geregistreerde afspraken voldoet aan de eigen richtlijn dat zowel onderwerp van gesprek als contactinformatie voor verdere informatie moeten zijn vermeld. Dit is een flinke verbetering ten opzichte van de 14% in de eerste twee maanden van dit Kabinet.

Het ministerie van Defensie houdt de agenda's het meest correct bij: 80% van de externe afspraken voldoet aan de richtlijnen. Dat gaat dan wel om het onwaarschijnlijk lage aantal van 20 externe afspraken. Het ministerie van Buitenlandse Zaken houdt de afspraken het slechtst bij: slechts 32% van de externe afspraken is compleet. Overigens is het totaal aantal geregistreerde afspraken met 25 ook erg laag. Onder individuele bewindspersonen komt minister Kuipers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het beste naar voren: 90,9% van zijn afspraken zijn compleet. De afspraken van minister Van der Wal-Zeggelink van Natuur en Stikstof voldoen in meer dan de helft van de gevallen niet aan de richtlijnen (57%), waarmee deze minister het slechtst scoort.

Hoewel dus het onderwerp van gesprek met externen relatief vaak wordt opgenomen, zijn veel genoemde onderwerpen betekenisloos: 'kennismakingsgesprek', 'periodiek gesprek' of 'bijpraat-gesprek' komen herhaaldelijk terug, in plaats van de daadwerkelijke inhoud te delen. Voorbeelden hiervan zijn de agenda's van staatssecretarissen Van Ooijen en Vijlbrief, waarbij het merendeel van de afspraken wordt geregistreerd als 'kennismakingsgesprekken', zonder verdere toelichting. Vijlbrief noemt geen één keer een ander onderwerp dan 'bijpraat/kennismaking'.

Maar met wie spreken de bewindspersonen?

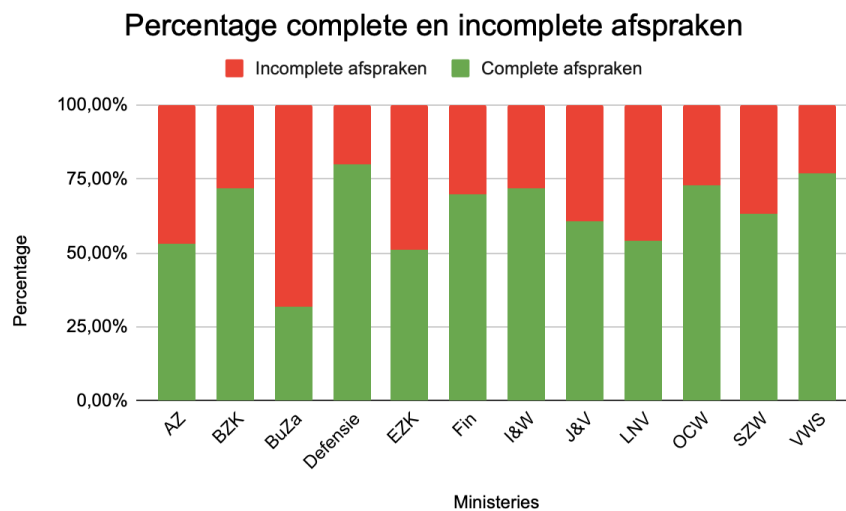
In bovenstaande percentages is niet opgenomen de volgens ons meest essentiële informatie, namelijk met wie wordt gesproken. Dat blijkt in de praktijk niet vanzelfsprekend: in 43% van de afspraken wordt niet geopenbaard welk persoon de gesprekspartner is. Regelmatig wordt alleen de sector genoemd, of zelfs alleen "gesprek bedrijven", zoals in de agenda van minister Van der Wal-Zeggelink. Open State Foundation beveelt aan dit expliciet op te nemen in de richtlijn openbare agenda's bewindspersonen.

Beloofde verbetering met terugwerkende kracht?

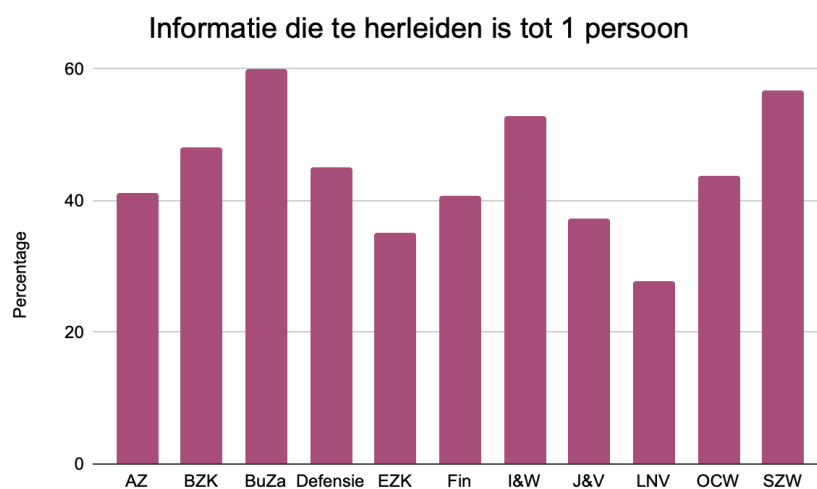
Na hun valse start beloofden alle ministers op de Kamervragen van Sneller en Bromet hun agenda's met terugwerkende kracht bij te werken. Dit is nauwelijks gebeurd. Analyse wijst uit dat BZK, BuZa, Defensie, EZK, Financien (Aukje de Vries), I&W (Mark Harbers), J&V, LNV, OCW (Dennis Wiersma), SZW en OCW (Conny Helder) dit hebben nagelaten.

Zijn de agenda's wel volledig?

Het is vrijwel onmogelijk na te gaan of de bewindspersonen wel volledig zijn in het vermelden van hun afspraken. De indruk bestaat dat dit niet het geval is. Zo ontdekte Open State Foundation afgelopen voorjaar dat de ministers Ollongren en Van Gennip aanwezig waren bij het World Economic Forum (WEF) in Davos, maar dit niet in hun openbare agenda's hadden vermeld. Ook van andere externe gesprekken is bekend dat deze niet in de agenda's zijn opgenomen.

Complete afspraken vermelden zowel een onderwerp als contactpunt voor verdere informatie.

17 Gesprek bedrijven

Aug Gesprek | Christianne van der Wal-Zeggelink

! Let op: deze activiteit heeft al plaatsgevonden

17 augustus 2022

Arnhem

Media kunnen voor meer informatie contact opnemen met Wilhelm Doeleman ([+31 6 50 16 98 85](tel:+31650169885), w.doeleman@minlnv.nl).

15 Bijpraten met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties

Mrt Gesprek | Hans Vijlbrief

! Let op: deze activiteit heeft al plaatsgevonden

15 maart 2022

Groningen

Media kunnen voor meer informatie contact opnemen via n.c.stoel@minezk.nl of [+31 6 29674222](tel:+31629674222).

Twee voorbeelden van nietszeggende afspraken met een onduidelijk onderwerp en partij.

30 Belafspraken lerarentekort

Jun Gesprek | Robbert Dijkgraaf

! Let op: deze activiteit heeft al plaatsgevonden

30 juni 2022

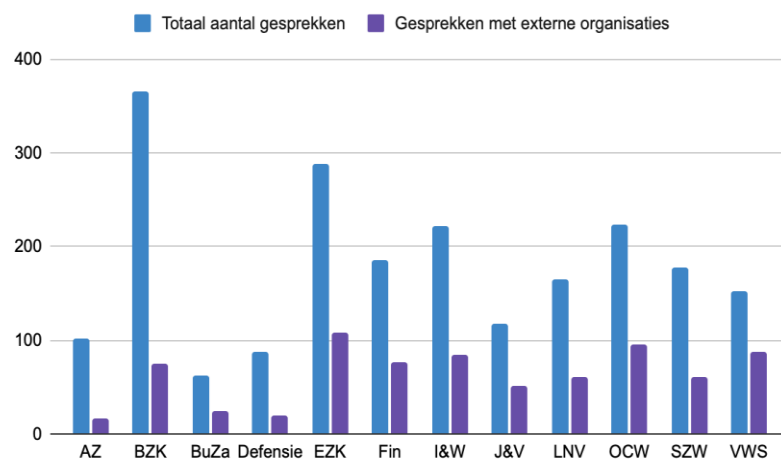
Telefonisch

Minister Dijkgraaf heeft drie belafspraken met bestuurders van de MBO Raad, VH en UNL over het lerarentekort.

Media kunnen voor meer informatie contact opnemen met Harrie Wiertz (h.j.wiertz@minocw.nl).

Goed voorbeeld dat ook telefonische afspraken geregistreerd kunnen worden.

Aandeel van gesprekken met externe organisaties

Voor meer informatie Open State Foundation:

Serv Wiemers, directeur, serv@openstate.eu, 06-51575254

Rosa Juffer, onderzoeker, rosa@openstate.eu, 06-11856930

openlobby.nl

openstate.eu